

9
DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
SCROPHULA:

QUAM

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex auctoritate reverendi admodum viri

D. GULIELMI WISHART S. T. D.

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI,

NEC NON

*Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
et nobilissimae FACULTATIS MEDICAE decreto;*

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS,
ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

ROBERTUS EWART, SCOTO-BRITANNUS.

Ad diem 1 Augusti, horâ locoque solitis.

EDINBURGI,
Apud T. et W. RUDDIMANNOS. M.DCC.XLIX.

PRAENOBILI VIRO,
J O A N N I
COMITI DE HOPETON,
VICECOMITI AITHRAY, DOMINO HOPE, &c.

QUI,
MUNIFICENTIA APERTA ILLUSTRIS,
TECTA PRAESTABILIOR,
NOBILES ORNAT,
AMICOS FOVET,
AFFLICTOS JUVAT,
VIRTUTE QUAM OPIBUS LONGE PRAECLARIOR.
PATRONO OPTIMO ET BENIGNISSIMO,
TENTAMEN HOCCE MEDICUM,
EA QUA DECET REVERENTIA,

D. D. D.

ROBERTUS EWART.

p[®]

DISSERTATIO MEDICA

DE SCROPHULA.

MORBUS de quo hic agitur, et qui remediis adeò plerumque resistit, ut inter artis opprobria habeatur, à medicis Graecis *Χοιρῆς* appellatur, vel, *ὑπὸ τῶν χοιρῶν*, petris è mari prominentibus; vel, *ὑπὸ τῶν χοιρῶν*, scrophis, quibus morbus hicce saepiùs suboritur (a). Unde etiam à Latinis, Arabicisque, Scrophula vocatur; struma autem a struendo; quia struētum quasi ascendit. Apud Anglos, *Malum Regium* dicitur; quòd eorum Reges, tactu solo, hunc morbum in fugam vertere, vulgò credebantur. Et plebeio sermone, *THE EVIL*, κατ' ἐξοχὴν haud rarò vocatur. Gallicè denique, *les Escrouelles* nuncupatur; unde fortè, *THE CROUELS* à nostratibus.

IN versandis veterum monumentis, nihil certi de hoc malo, praeterquam nomen, ferè est inventum. Hippocrates, morborum sedulus ille observator, pariter ac narrator accuratissimus, sibi de hoc morbo satisfacit, dicendo (b), “ Glandulis etiam morbi suboriuntur, tubercula nempe et strumae. His autem afficiuntur, ubi humore ad eas ex reliquo corpore confluyente, impletæ sunt.” Et alibi (c), “ Tubercula quidem strumosa plurimos pueros occupant, et facillimè ex his liberantur. Senioribus verò pueris et adolescentibus, minùs quidem oriuntur, verùm difficiliùs ab ipsis liberantur. Viris autem talia quidem non valde fiunt. Senibus verò nil talium tuberculorum accidit, verùm cancrofi evadunt, et commoriuntur.”

A

GA-

(a) Paulus Aegineta, lib. 6. cap. 35.

(b) De glandulis, cap. 1. tom. 4. pag. 272. edit. Charterii.

(c) Praedict. lib. 2. cap. 8. ibidem, tom. 817.

GALENUS autem, vix quidem sibi consentaneus videtur. Alio nam in loco (*d*) dixit, "Glandularum morbus quoque struma est, non ex calidâ materiâ, neque ad suppurationem pro-
perante; sed ex pituitosiore, et frigidiore maximè constans." In libro autem de humoribus (*e*) sic scribit, "Struma est, cùm
glandulae scirrhum contraxerint," (sic enim vertitur *σκιρρωθέντων* ab interpretibus). Et, "Strumae existunt, glandulis in
scirrhos mutatis (*σκιρρωμένων*) (*f*)."
In medicis verò definitionibus Galeno adscriptis, Struma vocatur *σάρξ ξηρὴ καὶ δύσπλυ-
τος* (*g*), et "ad strumas quidem, laudantur, quae repellere,
exsiccare, pus movere queant (*h*)."

AETIUS (*i*) voluit strumas esse carnes subcandidas facile augescentes, in membranâ contentas, et in summa glandula obduratas, quae in collo, sub alis, atque inguinibus oriuntur; ubi glandulae vasis substratae sunt; aliquando etiam, sed tamen rarò, ex carne eorundem locorum fiunt, quae affinitate quâdam ad strumarum naturam vertitur, et materiae accessione augetur.
—Paulus etiam (*k*) omnes suis membranis includi voluit, uti steatomata, &c.

CELSUS verò (*l*) hanc definitionem tradidit, "Tumor in
quo subter concreta quaedam ex pure, et sanguine, quasi glandulae oriuntur; in cervice, alis, &c.

NEMO recentiorum, quantum novi, hunc morbum fusiùs tractavit, quàm chirurgus Anglicus Wiseman. Ille verò omnes veterum definitiones culpât, et ortum ac differentiam, quasi specificam

(*d*) In aphorism. comment. 3. aph. 26. ibid. tom. 9. part. 2. pag. 123.

(*e*) Cap. 15. tom. 7. pag. 321. edit. Charter.

(*f*) Method. med. lib. 14. cap. 11. ibid. tom. 10. pag. 331.

(*g*) Defin. 397. ibid. tom. 2. pag. 273.

(*h*) Method. med. ad Glauc. lib. 2. cap. 13. tom. 10. pag. 391.

(*i*) Tetrabibl. 4. ferm. 3. cap. 5.

(*k*) Ubi suprà cit.

(*l*) De medicina, lib. 5. cap. 20.

ficam strumae defumit à peculiari feri sanguinis acidoitate, quod ubicunque in glandulas, musculos, &c. incidit, coagulatur et indurefcit (*m*).

D. MORTON denique acrimoniam quandam sanguinis praeternaturalem in scrophulosa diathesi supponit; quâ, chylus novus non perfectè assimulatur, sed copiosius, quàm par est, deponitur in partes glandulosas, ubi vascula spiratim procedunt: quo fit, ut sanguis majorem remoram, adeoque secretionem succi nutritii magis copiosam in his, quàm in ceteris partibus, soleat efficere: unde etiam plus quàm ceterae intumescere et indurescere aptae sint natae (*n*).

HAE quidem sunt auctorum, quos famae celebrioris novi, de hoc morbo sententiae: primo autem conspectu patescit, quàm variae sint, et inter se discrepantes. Sed,

—*Non nostri est tantas componere lites,*
quod neque hujus dissertationis limites admittunt. His itaque omisiss, ad historiam morbi ipsius, et methodum medendi, progrediar, juxta regulas, de cognoscendis et curandis morbis, hodie receptas.

SCROPHULA definiri potest, tumor laevis, indolens, cuti concolor; scirrhum inchoantem ferè referens, sed magis tactui cedens; in glandulis salivalibus, et conglobatis lymphaticis plerumque situs; diathesi pituitosâ conjunctus, et in ulcus mali moris ferè semper degenerans.

SEDES autem non semper est glandula: haud rarò enim occupat etiam membranas cellulosas, musculos, tendines, articulos ossium, ipsaque ossa. Et prout haec illave corporis pars affecta cernitur, varias appellationes morbus obtinuit. Si, v. g. glandulae

(*m*) Vide Treatise of Surgery, Vol. 1. B. 4.

(*n*) Phthisiolog. lib. 1. cap. 35.

dulae oculorum, innominatae dictae, laborent, cum tumore duro, sicco labii superioris, lippitudo dicitur et sclerophthalmia (*o*). Si tumor ponè aures inveniatur, parotis (*p*). Si verò in cervice secus musculi mastoidei cursum, propriè struma audit et scrophula (*q*). Quando glandulae sublinguales strumosae, ranula (*r*): glandulis autem laryngis et asperae arteriae tumefactis, bronchocele, peristhymia, bocium, et hernia gutturalis, dicitur morbus (*s*). Sub alis et inguinibus, struma axillaris et bubonosa vocatur. Et à Severino (*t*), denique, paedarthrocace insignitur, quando ossa digitorum, eorumve juncturas, morbus occupaverit.

Non paucas etiam morbi differentias auctores posuere, à variis malignitatis gradibus olim concomitantis, uti videtur, desumptas (*u*). Utilissima verò, uti mihi videtur, distinctio erit, in strumam clausam, et apertam, seu exulceratam: sub hisce enim binis, omnes variae species facillimè continentur.

Pueros saepissime, aliquando juvenes, eos verò qui aetatis suae ἀκμῇ praeterierunt, raro aut nunquam hoc morbo laborare, juxta Hippocratis observata (*x*), etiam hodie invenimus. Hoc verò praeterea notatu dignum, quòd in aetate adultiore ferè semper ab externa quadam causa provenit, nisi adsit certa quaedam et singularis ἰδιόσυγκρασία.

Pueri verò in strumam procliviores inveniuntur,
Imo, Qui parentibus scrophulosis, infirmis, luxuriosis sunt editi.

2do,

(*o*) Wiseman, ubi supra.(*p*) Brown adenographia, book 2. chap. 1.(*q*) Fabr. ab Aquapendente, de oper. chirurg.(*r*) Wiseman.(*s*) Fabr. ab Aquapendente, et Sennertus praef. Lib. 5. part. 1. cap. 33. Qui etiam observarunt, tales tumores endemios esse cuidam Bergamenis agri parti; Allobrogibus et Alpinis; et Hispaniae quibusdam locis. Nec multum incommodi, praeter molem, aegros indescendere.(*t*) De abscessu.(*u*) Vid. Sennertum, Wiseman, Brown, Wharton, de glandulis, et plerosque jam citatos.(*x*) Vide supra citata, pag. 2.

2do, QUI nutricum morbosarum lacte aliti sunt, quarum sanguis alimento haud sano vitatus est, aut minimè amico corpori lactentis.

3tio, QUI in locis humidis, paludosis vitam degunt.

4to, QUI cibo viscido, farinaceo, laxanti vescuntur.

5to, QUI nimis lautè et stricte custodiuntur, neque exercitio debito, balneis frigidis, mutatione aëris, aliisque id genus gaudent.

6to, QUIBUS bilis iners est aut deficit, et acores primarum viarum sunt molesti.

HINC causae morbi remotiores facillimè eliciuntur. Nunc ad diagnosin veniendum.

SI tormina ventris singularia, sine norma aut manifesta causa recurrentia, quemvis adgrediantur; neque remediis vulgaribus auscultent; alia morbi signa magis evidentia et externa citò erunt expectanda. Et primum quidem est, ut plurimum, faciei et colli inflatio, cum vultus colore insigniter amoeno, roseo.

PAULO post, observantur tubera duriuscula, glabra, indolentia, fauces plerumque ac collum occupantia; in initio quidem, parva, mobilia nec cuti discoloria; sensim verò, auctà mole,urgent, partibus vicinis adhaerent, passimque per alios locos glandulosos disseminata, partis strumosaë et vicinaë functionem laedunt.

SI à causa quadam externa morbus ortum duxerit, pars laesa primò tumescit. Cùm verò decursum suum integrè absolverit, symptomata subsequèntia hoc ferè modo sese recipiunt, an à causa externa, an ab interna, sumpserit ortum :

ACCEDUNT, nempe, dolores vagi, lancinantes, non perpetui; augentur verò sensim cum rubedine cutis splendènte, purpureâ. Suppuratione tandem quâdam lentissimâ inductâ, febriculâ vix

B

plerum-

plerumque notabili excitatâ, rumpitur tumor, post aliquot septimanas, vel potiùs menses.

SUPPURATIO verò rariùs est perfecta, neque humor effusus debiti coloris aut consistentiae. Aliquando enim albus, crassus, pinguedinosus et purulentus, cernitur; haud rarò autem materies saniosa, tenuis, cum ramentis fibrosis innatantibus, et loturam carnis ferè omni notâ referens, exspuitur in initio: et postea, substantia quaedam crassa, coagulata exprimitur, colostri lactis, ut plurimùm, adinstar.

Integumenta circa orificia, emortua quasi, sensim fatiscunt; hiatque deinceps squalidum ulcus, cum labiis tumidis, duris: materiem subpurulentam, squamosam plerumque ejiciens; ac nunquam non remediis vulgaribus parùm auscultans.

HINC caro fungosa, sinuum fistularumque uberrima productio; musculorum et tendinum denudatio; anchylosis ossium, caries et spina ventosa.

Sanguis jam tetrâ labe inquinatur, unde phaenomenon suprâ memoratis consimilium nova progenies, ad partes et viscera interiora; febris hectica; phthisis; diarrhoeae colliquativae; marasmus; mors.

TURGENS in hoc morbo glandula thyroïdaea, asperam arteriam comprimens, aegrum suffocâsse visa est. Exempla etiam exstant strumosorum qui fame perierunt, oesophago, à glandulis Vesalianis tumefactis, prorsus occluso.

STRUMOSORUM cadavera aperta exhibuerunt viscera strumosa, imprimis mesenterium cum pancreate (x).

Ex suprâ traditis, scrophula ab omnibus aliis morbis facillimè dignoscitur.

ACCURATE etiam perspectis causis procatarcticis, et historiâ morbi,

(x) Vide Ambrosii Porcé, l. 7. c. 21. et omnes ferè observatores.

morbi, jam enarratis ; patescit, strumosis esse partes solidas laxas, et organa chylopoietica maximè debilia ; unde fluidorum diathesis pituitosa necessariò sequitur.

QUINETIAM, cum vis solidorum comprimens nequaquam sufficiat ad humorum lentam istam cohaesionem ita atterendam, ut sine molestia per minimorum vasculorum extrema transeant ; haud difficilè erit intellectu, quomodo obstructio formari debeat, in partibus imprimis glandulosis ; ubi vascula non procedunt rectis lineis, sed spiratim, et inter se mirificè convolvuntur ; ac motus fluidorum est semper maximè languidus. Unde scrophulae causa proxima statui potest, vasorum minimorum infarctio ab humore viscido et inerte.

NUNC ergo ad phaenomenon praecipuorum *Αιτιολογία* progrediar.

TORMINA ventris anomala, tanquam praenuncia externi tumoris memorata, videntur ortum accipere à glandulis meseraicis jam obstructis. Has enim, (si in verba principum in arte virorum jurare fas sit) ceteris partibus adhuc intactis, morbus noster invadit (y), quia crudus chylus ad has glandulas appellit, hincque obstructions figit, antequam ad alias partes pertingat.

PAROTIDE et maxillaribus glandulis turgentibus, venarum jugularium rami externi, sanguinem à facie revehentes, necessariò comprimuntur ; neque vero dissimile videtur, molem sanguinis, plus solito majorem, ad partes faciei exteriores delatam à simili compressione in ramulos arteriae carotidis internos. Hinc vultus inflatur : et, universâ vasorum serie jam laxâ et debili, globuli rubri intruduntur in vascula minima, quae, in statu sano, nullum

(y) Vide Wiseman, ubi supra, Wharton de glandulis, &c.

nullum omnino introitum concederent. Id ipsum verò colorem faciei necessariò adauget.

INDOLENTIA humoris in initio, tardae vasculorum distensionì debetur; et lentum incrementum circulationi in minutis hisce ramificationibus debiliori.

TUMORE verò gradatim augeſcente, vascula cutanea itidem premuntur, obſtruuntur, inflammantur; unde dolores acuti, erratici, ac relucens rubedo cutis.

UT bonum fiat pus, et ſuppuratione perfectà, tres praecipuè conditiones requiruntur; nempe, humor blandus, motus citatus et obſtructio magna (z). Quum autem duae, ad minimum, priores abſint tumoribus ſtrumofis, facilè eſt viſu, quomodo materies, ut ſuprà deſcripta, debeat produci.

FACILLIME etiam patebit tumorem, iſtâ ſuppuratione, tantùm ex parte fore diſſolutum: unde vascula cutanea manebunt plùs minùs preſſa; partes vicinae humore nutritio privabuntur, ac labia ulceris, jam aëri crudo expoſita, apparebunt tumida, ſicca et quaſi emortua.

PHAENOMENIS ceteris, huic loco vix propriis, utpote cuicunque febris heſticae ferè communibus, et per ſe patentibus, haud immorabor; ſed ad prognofin progrediar: Quae parum quidem ſpei hoc morbo laborantibus promittit. Ex indole enim ſua apparet, ſcrophulum eſſe morbum curatu difficillimum. In hoc conſentiunt Medici: hoc etiam triftis experientia nos docet. Prognofis verò diverſa erit pro variis aegri ac morbi circumſtantiis. Sic v. g. facilius erit curatu, ceteris paribus, ſi ab externa cauſa morbus ortum duxerit, quàm ſi ab interna.

STRUMA hereditaria, à parentibus aut nutrice ſuſcepta, rariùs

(z) Boerhaav. aphoriſm. No. 387.

rius aut nunquam sanatur: de struma universali, cum scilicet glandulae, tam internae, quam externae, afficiuntur, eadem ferè prognosis profertur.

DIATHESIS scorbutica aut rachitica cum scrophulosâ conjuncta, atrox malum atrocius reddit. Quid ergo de venerea dicendum, per se etiam patet.

Quo diuturnior morbus et vis vitae debilior, eo difficilior erit curatio. Ast ubi, labefactatis jam viribus, incipit profluere alvus; simulque tussis arida, aliaque symptomata hectica adsunt; tunc quidem ad extrema ferè ventum est, nec multa sanationis futurae spes effulget.

NUNC ad id, quod ars ad malum hocce dirum amoliendum potest, deveniamus. Et quidem totum, hisce praecipuis indicationibus comprehenditur: ut,

1mo, CORRIGATUR cachexia generalis.

2do, AUFERATUR tumor.

UTRAQUE simul tentanda sunt; hîc verò, methodi causâ, seorsim considerantur.

UT priori intentioni satisfiat, medicaminum assiduus ac diuturnior usus, scil. alterantium et evacuantium, requiritur; cum regimine rerum nonnaturalium adaptato.

EVACUANTIA sola hîc indicata sunt cathartica et emetica. Haec verò eligenda, quae non solum colluviem pituitosam è primis viis ejicient; sed quae, praeterea, fibras debiles, stimulo miti, aromatico, queant corroborare. Debent etiam parvis dosibus, sed saepe repetitis exhiberi, ne aegrum plus debilitent. Emetica, quae dotes hasce possident, sunt tinctura ipecacuanhae, et oxymel scilliticum. E catharticis, aloe succotrina, rhabarbarum, et folia sennae: quae in variis formis, in aegri gratiam, propinari possunt; ut, v. g. pulvis aut tinctura rhei, elixir fa-

C

crum,

crum, tinctura sacra, infusum amarum cum senna, &c. Hoc praeterea notandum, quòd, paucis granis mercurii dulcis simul exhibitis, operatio cathartici altiùs penetrabit.

Hic etiam pauca, de mercurio ad ptyalismum exhibendo, videntur dicenda. Quum enim omnibus sit notum, argentum vivum, per glandulas salivales, morbosos humores evacuare; roga-bitur, forsan, quare in evacuantium classem non referatur? Haud quidem negandum, exempla strumoforum hoc modo sanatorum, exstare. Sed cum maximè debilitet solida, eadem operâ quâ in humores agit, videtur minimè in usum vocandum esse. Maximâ, saltem, opus erit cautelâ, si praescribatur. Ast ubi morbus jam inveteraverit, vires detritae, et viscera multum laesa; non solum non proderit, sed semper malum augebit. Tunc enim, non pty-alismum excitat; sed, vel obstructa magis fixa reddit; vel vascu-la rumpendo, tumorem in ulcus cancrifum immutat. Et qui-dem morbo nondum adulto, salivatio mercurialis in scrophulosis difficillimè excitatur.

ALTERANTIA medicamenta scrophulofae diathesi convenien-tia ea sunt, quae humores concretos in particulas componentes resolvunt, et compagi fibrosae novas reddunt vires.

RESOLVENTIA munera sua praestant, vel sese insinuando in-ter particulas molis concreatæ: vel stimulo vasa in arctiores contractiones, majorem efficiunt attritum, ac humorum concre-torum divisionem, vel etiam agunt binis hisce modis unitis.

AQUA tepida est unicum resolvens primæ classis, cum verò so-lidas partes simul maximè laxet, rejicitur, ut remedium minùs aptum; nisi exhibeatur tanquam vehiculum aliorum, quae vim ejus laxantem corrigant.

BALNEA frigida inter illa secundi generis enumerari possunt; sed quandoquidem in hoc morbo obstructio jam orta sit, nequa-quam

quam iis utendum est : saltem, quamdiu vasa manent obstrueta. Postea, forsan, ad corpus firmandum, cum successu adhiberi possunt.

ADSTRINGENTIA etiam fibras animalium magis reddunt contractiles ; cum verò humores, ut plurimum, simul inspissent, his cautiùs utendum.

REMEDIA verò, gymnastica dicta, frictiones nempe et exercitia, nullis hisce incommodis subjiciuntur, nisi ultra limites provehantur ; hoc est, ad sudorem aut lassitudinem. Atque sub hac cautela sunt ferè sola remedia secundae classis quae possumus tutò in usum revocare.

RESOLVENTIUM verò catalogus, quae humores attenuant simulque solidis majorem elasticitatem conciliant, multò numerosior est. Haec autem praecipua : sales omnes alcalici, vel è regno plantarum, vel animalium, desumpti : sal C. C. absinthii, fucini, viperarum, millepedum, &c. tam volatiles quàm fixi. Volatiles autem, virtutes amissuri, priusquam ad locum agendi pervenerint, effectus habent minimè permanentes.

Huc etiam referri possunt salia neutra, si horum indoles, quàm solida debilitant, majore cujusdem alcali proportionem corrigatur : ut, v. g. spiritus Mindereri cum sale cornu cervi, tartarus tartarizatus, aut sal polychrestis, cum sale absinthii. Per se autem exhibita, ad lentorem phlogisticum solvendum magis adaptantur.

SAPONES omnes factitii, cum ex sale alcalico lixiviali componentur, et oleo, quo vis salis caustica obtunditur, ac redditur attenuans et detergens, absque periculo corrodingi, sunt forsitan omnium efficacissimi. Prudens autem in delectu requiritur cautela. Eligatur ergo sapo ex alcali fixo, et oleo pressò aut stillatitio, uti sapo Hispanus, et Starkeianus. Offa autem illa Helmontii decantata, partes habet nimis volatiles : et saponi philosophorum.

rum dicto inest odor rancidus, ingratus atque inutilis. Hue etiam spectant saponēs à natura producti; mel, saccharum, et succi plantarum absterfivi; lactucae, chondrillae, taraxaci, scorzonerae, tragopogoni, cichorei, endiviae, saponariae, paronychia, scrophulariae, fumariae. Bilis animalium, quadrupedum imprimis, majorum ac voraciorum piscium, laudatur; tam ad obstructa referenda, quàm ad bilis inertiam, adeò notabilem in strumosis, corrigendam.

VEGETABILIA acria stimulantia, quae oleo grato, aromatico, et sale alcalico scatent, humores viscidos potentissimè resolvunt, et oscillationes vaforum elasticas restitunt. Haec verò praecipua et optima sunt; Folia absinthii, cochleariae, foeniculi, haederæ terrestres, melissae, nasturtii, rorismarini, rutae, salviae; Flores chamaemeli, &c. Radices angelicae, calami aromatici, galangae, gentianae, helenii, iridis, raphani, scillae, valerianae silvestris, zedoariae, zinziberis; Semina anisi, carvi, dauci silvestris, cardamomi minoris, sinapi, &c. Cortices et ligna, guajaci, sassafra, juniperi, cortices aurantiorum, cinnamomi, macis; et quaecunque arte chemicâ ex iis eliciuntur.

MERCURIALIA quoque resolventia commodè satis et cum successu scrophulosis exhibentur: si modò mercurii vires laxantes minuantur, aliis remediis indolis oppositae additis: cujusmodi sunt, Æthiops mineralis, et pillulae Æthiopicae pharmacopoeiae Edinensis. Nec ulli quidem cedit alterans illud, à doctissimo D. Plumero, Chemiae in Academia Edinensi Professore dignissimo, excogitatum, et Practicorum omnium usu comprobatissimum (a). In omnibus autem hisce exhibendis, maximâ opus est cautione. Alii enim minimâ quâvis mercurii particulâ adhibitâ, in ptyalissimum incidunt: aliis autem gravia tormina excitat, et per vias inferiores

(a) Medical Essays, Vol. I.

inferiores effluit. Ergo cautè et lentè progrediendum.

FERRI effectus salutiferi, intendendo solidorum vires, et obstructa vascula etiam remotissima referando, omnibus noti sunt; partes ejus sulphureae, imprimis, à miti vegetabilium acido extractae plurimum profunt; talia sunt vinum chalybeatum Pharmacop. Edinensis, et tinctura Martis Ludovici, quae aegris corporis crassioris commodè satis propinantur, hæticis verò et delicatulis magis nocent. Aquae chalybeatae et crocus Martis aperiens, iisdem observatis cautelis, in usum revocari possunt.

IN robustis corporibus antimonium crudum ab Etmullero aliisque laudatur, uti etiam flores sulphuris. Nec laude carent antimon. diaphoret. et sulphur. aurat. antimon.

AQUAE verò sulphureo-minerales, imprimis Moffetenses, omnibus remediis, hucusque notis, facilè palmam praeripiunt. Turbissimè enim obstructa resolvunt, et totam vasorum compagem mirificè corroborant; ac omnibus ferè aegrorum ac morbi statibus conveniunt. Meliùs autem ac certiùs agunt, si nonnulla ex antea descriptis simul exhibeantur.

APUD recentiores etiam quotidianus aquae marinae usus multum celebratur, si ad semilibram aut libram mane hauriatur, et inde alvus bis terve purgetur. Externus usus hujus laudabile est.

REMEDIIIS ad strumosos maximè aptis jam memoratis, non ab re fuerit apponere regulas magis particulares; juxta quas, in variis morbi statibus, medicamenta exhibenda sunt, ut sanitas restitatur. Cùm verò in hoc, ut in aliis morbis, victus ratio ritè instituta multum ad eum tollendum facit; quaenam victus ratio apta sit scrophulosis, priùs describenda. Et hic quidem, cautela in delectu medicaminum observandae. Scopus enim ille summus, ut humores solvantur ac roborentur solida, semper in oculo tenendus.

D

AER

AER eligendus modicè calidus, ficcus, ac quàm maximè aequalis. Et si in locis humidis, paludosis, frigidis teneatur aeger; hujusmodi atmosphaerae effectus quodammodo praecaveri possunt, ope ignis accensi, ac per ligna sicciora aromatica, uti guajacum, sassafras, aliaque id genus, nutriti. Halitu etiam aromatum calidiorum, thuris, myrrhae, &c. vestes fumigari possunt. Frictiones corporis jam memoratae, et exercitia non ultra metam prolata, conducunt. De exercitiis autem opus erit cautelâ. Si aeger enim junior sit, et, ut plurimum, ludibundus; in excessum saepiùs erit proclivis. Ideoque in equo ligneo domi se exerceat; vel, si tempestas ferat, equitatio foras permittatur.

SOMNUS et decubitus sit moderatus. Nam durante somno, muscoli omnes voluntarii in statu torpido jacent inertes; et corpus totum, dum in lecto sternitur, tanquam in balneo vaporis laxatur. Nec ab re foret etiam stragula impraegnare vaporibus aromaticis, roborantibus.

CIBUS sit coctu facilis, levis. Caro, vitulina, vervecina, agnorum, cuniculorum, caponum, gallorum, phasianorum, permitenda est; vel etiam juscula earundem, si aromata quaedam addantur ad vim laxantem minuendam. Potus sit vinum generosum Rhenanum aut Gallicum, aquâ vel cerevisiâ tenui dilutum. Panem edat triticeum probè fermentatum, pauxillo salis aut aromatum conditum. Religiosè autem evitetur omne id quod flatu et aciditates in primis viis producere queat; ac omne viscidum, crudum, farinaceum, et coctu difficile: uti sunt, caro bubula, porcina, caseus, fabae, nuces castaneae, caepae, farina avenacea, &c.

JAM tandem ad medendi methodum particularem deventum est.

SI infanti lactenti hic morbus supervenerit, eligatur nutrix sana et juvenis, quae victu utatur jam descripto. Infanti subinde pro-

propinentur parvae doses rhabbari, ut fibrae roborentur, et primae viae leniter purgentur. Si adsint signa lactis in ventriculo acescentis, aut colluviei aquosae in primis meatibus abundantis; terrae absorbentes vel pulveres testacei adhibeantur. Sapo etiam in panada solutus, ut attenuans et antacidum; observatis, praeterea, regulis de usu rerum non-naturalium.

SIN autem aeger jam aetatis sit provectioris, aliâ viâ erit progrediendum. Ante omnia verò, primi meatus purgandi; miti emetico dato, ac deinde cathartico, ex antè laudatis delecto. Reiteretur catharticum semel in hebdomade; vel ut aegri vires aliaeque conditiones postulant; emeticum verò, quoties suis signis indicabitur.

IN diebus à purgatione liberis hauriat aeger, singulis matutinis, aquarum sulphurearum semilibram vel amplius juxta vires; in haustibus parvis, ac debito spatio interposito. Modicè interim se exerceat, et pauca carvi semina saccharo condita, vel simile quoddam aromaticum, post singulos haustus deglutiat.

AQUAE etiam, sub specie balnei, semel aut bis in septimana, si vires ferant, tepidae adhibeantur. Hic verò maximè cavendum, propter rationes jam allatas; cùm aquae tepidae inter resolutiva meminimus. Sed effectus ejus debilitantes fortè possunt auferri, herbis roborantibus, ut absinthio, centauryo, &c. simul additis.

INFUSA quoque aut decocta plantarum saponacearum, vel sales alcalici cum sapone unà cum aquis propinentur.

SI morbus recens, ac mitioris speciei, hâc methodo plerumque expellitur. Sin autem hisce remediis parùm auscultet, aquae juvandae erunt attenuantibus validioribus; chalybeatis, mercurialibus, saponaceis et salinis resolutivis; vel ex his omnibus compositis. Sic, v. g. guttulae aliquot vini chalybeati aut tinctura

Martis

Martis Ludovici, in singulis aquarum haustibus exhibeantur. Dosis pilularum Aethiopicarum idonea, singulis alternis noctibus propinari potest; augendo dosin singulis vicibus donec signa catharsethos aut ptyalismum appareant. Tunc per diem unam aut alteram intermissis, denuò à prima dosi inchoandum erit. Vel, denique, duae vel tres pilularum sequentium, singulis noctibus deglutiantur; superbibendo haustum decocti cujusdem idonei, vel aquae calcis et decocti lignorum, partes aequales. R. Saponis Hispani semiunciam, Aethiopis mineralis drachmas duas, salis polychrestii drachmam unam, mucilaginis gummi Arabici, q. s. ut fiat massa in pilulas granorum quinque formanda. Si verò aeger sit debilior, et appetitus dejectus, omittantur mercurialia, et propinentur parvae doses aromatum in vino infusorum, donec istae querculae removeantur.

SIN tamen debilitas usque augeatur, ac tussis aliaque symptomata hectica simul aegrum adgrediantur; non modò attenuantia fortiora omittenda erunt, sed et aquae ipsae sulphureae; et series aptorum medicaminum, quae symptomata ista indicant, incipienda. Talia sunt mitiora balsamica, pulveres testacei, et serum lactis depuratum cum succis plantarum saponacearum. Decoctum foliorum tussilaginis, in hoc morbi stadio, per longum tempus sumptum, à D. Francisco Fuller (b), pro specifico habetur.

SI labes rachitica, scorbutica vel venerea scrophulosam comitetur, prioribus admisceri debent, quae conjunctam diathesin corrigant.

QUAMVIS multum laudavimus aquas minerales in omnibus morbi stadiis prioribus, non cuivis scrophuloso contingit eas semper

(b) Medicin. gymnastic. pag. 93.

per in manu habere. In hoc casu optimum quod videtur iis succedaneum erit, si aqua calcis cum aequa parte decocti lignorum exhibeatur.

INDICATIO posterior generalis est ablatio tumoris. Et hoc quidem vel resolutione, vel suppuratione, vel denique extirpatione tentandum.

Modus prior ac maximè exoptandus quoscunque tumores amovendi erit, si materies impacta solvatur, attenuetur, et in circum fluidorum denuò revehatur. Medicamenta omnia hucusque laudata huic scopo inserviunt. Fortiùs verò agunt, unà cum frictionibus levibus, aut topicis similibus, in variis formis, parti applicatis. Sic, v. g. fumi acidi ex sale ammoniaco in aceto calido soluto, vel et fumi aquarum mineralium ad tumorem dirigantur ope infundibuli. Vel tumor foveatur aquà calcis aut spiritu Mindereri. Nec non emplastra resolventia, ut mercuriale, de cicuta cum ammoniaco, tumori applicentur. Neque vituperandum illud cataplasma, quamvis vulgare, è mucilagine furfuracea acefcente, (*four Sowens* nostratibus). Non rarò etiam funiculus cervici immissus tumorem removet, cùm glandulae salivales solae afficiuntur.

Si haec autem methodus satis diu sed frustra tentata fuerit, tumore interim potiùs augefcente; suppuratio quàm maximè erit promovenda; cataplasmate emolliente, digerente; vel emplastro simili aut acriori applicato. Et hìc quidem notandum, quòd emplastra imprimis de gummibus calidioribus, ad tumores istos pituitosos maturandos, cataplasmati jure merito sunt praeferenda; majorem enim stimulum injiciunt, perspirationem magis impediunt, et calorem adaugent. Nonne etiam cortex Peruvianus simul internè sumptus, suppurationem multùm potest accelerare?

HAEC verò methodus erit proseguenda, donec tumor suapte

E

fran-

frangatur; nisi ex situ aliisve circumstantiis periculum adsit, ne materies in sanguinem recipiatur, vel ossibus aliisve partibus vicinis noceat. Et tunc quidem lanceolâ aut caustico potenciali aperi-ri debet: hoc autem, quantum potest, vitandum, ne nimium exasperentur partes, ac ulcus cancriforme inducatur. Alia cautela vix necessaria videtur memorari; nimirum, si aperiatur tumor ante suppurationem absolutam, curatio admodum longa erit.

Si non adsit nisi tumor singularis, loco tuto situs, liber et mobilis, nec vasis majoribus adeo accretus, extirpari potest arte chirurgicâ, si aliter nec resolvi nec suppurari posse videatur. Sin autem minima quaevis tumoris aut cistidos (si quid tale adsit) relinquatur; reditus semper, ac certò expectandus; aut forsan ulcus curatu difficillimum.

Et hoc idem ad strumae exulceratae tractationem nos deducit. Cùm verò, ut saepissimè observatur, ulcera strumosa non solum methodo vulgari haud auscultent, sed curatoris spem saepe fallant, dum fallacem sanationis speciem induant, mox iterum recrudescunt, ac majorem malignitatis speciem prae se ferunt; difficillimum esset certas stabilire regulas: ideoque in genere tantum observabo, simplicissima balsamica, mitiora digerentia ac epulotica, uti sunt unguentum Arcae, è lapide calaminari, et picuum pharmacopoeiae pauperum, esse aptissima. Sed methodum particularem à chirurgo pro re nata excogitandam relinquo.

Non rarò etiam aquam tepidam solam ferunt haec ulcera. Acribus autem ferè semper exasperantur, quae ideo rariùs adhibenda, nisi ad carnem fungosam exedendam: et tunc etiam quàm mitissima debent esse; ut, v. g. unguentum Arcae cum pauxillo mercurii rubri praecipitati, vel sapo et unguentum basilicon, cum paucis caustici communis granis admixtis.

FISTU-

FISTULAE, siue hic detecti, indicant medelam chirurgicam ulceribus sinuosis propriam; iisdem observatis cautelis.

Si periculum sit, ne ulcus limites suos extendat, et vicinas partes malignitate suâ depascat, vicina defendenda sunt adstringentibus et condientibus temperatis; uti decoctis corticis quercini, aut rosarum rubrarum, cum pauxillo spiritûs vini ac aceti admisto, aut similibus.

QUANDO ossa earumve juncturas morbus occupaverit, methodus morbis ossium accommodata erit adhibenda. Cùm verò totus rei cardo in generali cachexia corrigenda vertatur, nunquam omittenda sunt remedia interna suprâ memorata, per totum morbi decursum. Et in hoc morbi stadio decocta lignorum cum dosi idonea pilularum sequentium, feliciter exhibeantur.

R. RESINAE guajaci drachmam unam, salis absinthii grana quindecim. Contritis accuratè simul adde olei stillatitii sassafras guttas sex, extracti gentianae q. s. ut fiant pilulae viginti quatuor.

ATQUE haec de argumento, quod mihi pertractandum suscepi, dixisse sufficiat; Professores autem meos, aliosque lectores, hanc primam ingenii mei foeturam aequi bonique consulturos, opto speroque.

F I N I S.

X

